

L'APUNT

El fons Santos continua esperant

Joan Ventura

Quan ja fa més de mig any que es va morir Maite Bermejo, vídua de Rafael Santos Torroella, es continua sense saber en quines condicions els seus hereus, tres nebots, acceptaran l'herència. Després de la pugna política que va mantenir l'alcalde de Girona per poder aprovar l'adquisició de la col·lecció d'art del crític i historiador per 3,9 milions d'euros, se sap que els hereus

han demanat una pròrroga per decidir en quines condicions accepten el testament. El taxador independent Artur Ramon confirma en una entrevista que és una bona operació per a Girona, i encara més comptant amb la donació el valuós arxiu i biblioteca. La futura seu del fons, la casa Pastors, de moment serà el marc d'una exposició de pintors gironins.

Per la seva banda, el delegat del govern a les Terres de l'Ebre, Xavier Pallarès, el va recordar com "un treballador infatigable i un ebrenc insubornable, a més d'una persona amb un compromís extraordinari amb la nostra cultura". I l'alcalde de Tortosa, Ferran Bel, que va qualificar Vergés com "un home del Renaixement", va destacar que amb la seva mort "Tortosa, les Terres de l'Ebre i Catalunya perden un dels grans de la literatura". La Generalitat li va atorgar la Creu de Sant Jordi (1997) i l'Ajuntament de Tortosa li va im-

posar la Medalla de Plata de la Ciutat (1986) i la Medalla d'Or (2009): "Totes aquestes distincions, més enllà de la seva trajectòria en el món de la literatura, reconeixen la implicació, el compromís i l'estima de Vergés cap a la seva ciutat i cap al seu país, amb la seva llengua i amb la seva cultura", afegeix el batlle.

"Vull morir dolçament com les acàcies / que arriba abril i ja no rebroten", escrivia Vergés a *L'ombra rogenca de la lloba*. I lamentablement l'abril ha arribat. El funeral se celebrarà avui, a les dotze, a la catedral de Tortosa. ■

Mirador

David Castillo

Un comiat al mestre

No va ser un home de prodigar-se gaire en els ambients intel·lectuals i va calcular cada llibre com si l'esforç hagués de deteriorar-li les forces que aparentment li minvaven. Parlava de la seva "mala salut de ferro" mentre encenia cigarrets amb la mateixa convicció de qui en sap les conseqüències, però no se n'està. Des del seu debut, el 1981, amb l'aclamat *L'ombra rogenca de la lloba*, cada poemari de Gerard Vergés ha mantingut una unitat, una temàtica i, fins i tot, uns mestratges. No s'ho tenia gens cregut perquè havia publicat per primer cop als cinquanta anys, tot i ser un històric de les revistes culturals del sud. Amb Jesús Massip fundarien el 1952 *Gèminis*, en què col·laborarien Carles Riba i Gerardo Diego, a més de descobrir molts dels poetes joves de l'època.

És al començament de la dècada dels vuitanta, però, quan *L'ombra rogenca de la lloba* guanya el premi Carles Riba, i li serveix per desenvolupar una obra en el territori de la narrativa, l'assaig i la traducció. A partir d'aquí el seu prestigi s'incrementa i obté el Josep Pla del 1985 per *Tretze biografies imperfectes*, el Vallverdú del 1991 per *Eros i art* i el Serra d'Or de traducció per les magnífiques versions dels sonets de Shakespeare. El reconeixement, però, no el satisfà i alterna períodes de soledat amb d'altres de més públics. Durant els anys noranta col·labora a l'Avui amb una sèrie d'articles personals. En la seva trajectòria destaca la manca de pressa i una única ambició: el text. Les dificultats per publicar no li representen un handicap i els seus llibres esdevindran clàssics, tant per estar profundament imbricats dins la tradició com per la modernitat que comporten. Tant al primer poemari com a *Long play per a una ànima trista* (1986), Vergés ens acosta autors de referència, ens aporta dades biogràfiques, potser incertes o íntimes, enmig del discurs dels seus poemes sinuosos, de to elegíac, rítmics, d'una bellesa extraordinària i que han superat el pas cruel del temps que tantes i tantes pàgines glorioses de la literatura ha fet caducar. Potser en aquell moment de cruïlla entre les provatures dels setanta i el que arribaria als vuitanta, Gerard Vergés no era un poeta de moda, però el temps li ha

Amb Jaume Subirana en unes jornades d'homenatge a Cambrils ■ ARXIU

donat la raó perquè la sensació de plenitud que transmet aquesta ombra rogenca continua congraciant-nos en el fràgil territori del vers, més pròxim a un bri d'herba que als grans monuments que s'acaben enfonsant.

Si *Long play* començava amb una cita d'Alberti, *Lliri entre cards* és, des del mateix títol, un home-

Els llibres esdevindran clàssics, tant per estar imbricats dins la tradició com per la modernitat

natge a un dels seus mestres, Ausiàs March. El llibre recull un bon grapat de sonets, també un xic a contracorrent i amb algunes constants del seu imaginari: el tractament dels clàssics i dels moderns com a poetes amics, la visió cosmopolita de la literatura seguint la tradició dels grans poetes catalans desapareguts contemporanis i l'amor per la història de la cultura,

exemplificat gairebé sempre a través de l'anècdota, que li va com anell al dit per la mateixa estructura del sonet on la situa. Hi ha poemes ferotges, d'altres són humanistes, vitalistes tots plegats perquè, si hi ha alguna cosa clara en els avatars poètics de Vergés, és la seva fe en la vida, una fe cega que és la síntesi, gestació i essència del vers.

Des d'aleshores es va acostar a un grup de poetes de Tarragona i de l'Ebre, gent de la qualitat de Ramón García Mateos, Josep Igual, Juan Carlos Elijas, Manuel Rivera, Juan López-Carrillo, Juan Ramón Ortega i molts d'altres. També l'aproximen a les edicions bilingües, on té molt bona entrada, tant a DVD, on presenta *La insostenible lleugeresa del vers*, com a la Poesía Señor Hidalgo, que li fa l'obra completa. Precisament aquests dies apareixia en versió trilingüe català, castellà i anglès el seu últim llibre, *El jardí de les delícies*, una oportuna lectura del cèlebre quadre d'Hieronymus Bosch, un comiat des de l'art total, que va conrear al llarg de la seva vida. ■